

عنوان:

مطالعه میزان بروز، الگوی مکانی و زمانی بیماری سل در استان کرمان طی سالهای ۱۳۹۵-۱۳۹۰

استاد راهنما:

دکتر رضا وزیری نژاد

پژوهش و نگارش:

رضا بهزادی نژاد

تیر ۹۸

چکیده

مقدمه: بیماری سل (Tuberculosis; TB) یک بیماری عفونی است که در بیشتر موارد توسط مایکوباکتریوم توبرکلوزیس ایجاد می شود. بیماری سل یکی از ۱۰ علت اصلی مرگ در سراسر جهان است. بیش از ۹۵ درصد موارد بیماری و مرگ ناشی از سل در کشورهای با درآمد پایین و متوسط رخ می دهد. استان سیستان و بلوچستان با ۴۱/۶۰ (مورد در صد هزار) بالاترین میزان بروز بیماری را در سال ۱۳۹۵ داشته است. امروزه سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) یکی از مفیدترین ابزار اپیدمیولوژیک در شناسایی مناطق جغرافیایی و گروه های جمعیتی با خطر بالای ابتلا به بیماری سل می باشد. با توجه به همجواری با استان سیستان و بلوچستان، این مطالعه با هدف تعیین میزان بروز و الگوی مکانی و زمانی بیماری سل در استان کرمان به انجام رسیده است.

روش اجرا: در این مطالعه اکولوژیک، ۱۹۲۷ بیمار جدید که از ابتدای سال ۱۳۹۰ تا پایان سال ۱۳۹۵ در استان کرمان مبتلا به سل تشخیص داده شده بودند، وارد مطالعه گردیدند. اطلاعات بیماران از سامانه نرم افزاری ثبت بیماران سل، استخراج گردید. اطلاعات آماری با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ تجزیه و تحلیل شد و ترسیم نقشه های بروز بیماری با برنامه Arc GIS ver.10.4.1 انجام گردید.

یافته ها: از ۱۹۲۷ بیمار ثبت شده، ۵۲/۷ درصد را زنان و ۴۷/۳ درصد را مردان تشکیل می دادند. ۶۲ درصد آنها شهری و ۸۷ درصد ایرانی بودند. تعداد ۱۳۵۶ نفر (۷۰/۳۷ درصد) بیمار مبتلا به سل ریوی و ۵۷۱ نفر (۲۹/۶۳ درصد) بیمار مبتلا به سل خارج ریوی بودند. متوسط میزان بروز ۶ ساله بیماری سل در استان ۱۰/۶۷، در جمعیت زنان، ۱۱/۴۰ و در جمعیت مردان ۹/۹۴ مورد در یکصد هزار نفر به دست آمد. بیش ترین متوسط بروز ۶ ساله، در شهرستان های قلعه گنج، کهنوج و کرمان مشاهده گردید. میانگین تأخیر در تشخیص سل ریوی اسمیر مثبت در سال ۱۳۹۵، ۷۰/۴۰ روز بوده است.

نتیجه گیری: روند کاهشی بروز موارد سل از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ در استان کرمان مشاهده می شود؛ اما این روند کاهشی از سال ۹۱ تا ۹۳ زیاد محسوس نیست و حتی شاخص موفقیت در درمان هم در طی این ۳ سال افت داشته است. نقشه های تهیه شده با GIS نشان دهنده آن است که خطر ابتلا به بیماری سل در مناطق شرقی و جنوبی استان (به ویژه

شهرستان های قلعه گنج، کهنوج، کرمان، بم و رودبار جنوب) بیشتر از سایر مناطق است. ارائه خدمات و مراقبت های ویژه به به مناطق با خطر بالا توصیه می شود.

واژگان کلیدی: سل، الگوی مکانی، سیستم اطلاعات جغرافیایی، کرمان